

Любохинець Л. С.
кандидат економічних наук, доцент
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький, Україна

ГНУЧКЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з прогресивних видів управління є так зване гнучке управління або Agile-менеджмент. Найчастіше гнучке управління застосовують при управлінні проектами та розробці програмного забезпечення. Однак, на нашу думку, застосування гнучкого управління доцільне з метою управління системою менеджменту підприємств в цілому, та системою забезпечення економічної безпеки підприємств зокрема. Якщо розглядати сутність понять «гнучкість» та «гнучкість підприємства», то вони ґрунтуються на таких основних характеристиках, як здатність, спроможність або властивість. На нашу думку, гнучкість системи або гнучкість підприємства є його властивістю, яка характеризує спроможність або неспроможність реагувати на зміни, пристосовуватися, адаптуватися тощо.

Якщо говорити про можливість застосування гнучкого управління з метою забезпечення економічної безпеки підприємств, то слід зазначити, що таке управління передбачає формування адаптивної системи економічної безпеки, що взаємодіє із зовнішнім середовищем, здатна змінюватися і навчатися на власному досвіді. В науковій літературі є багато напрацювань щодо складових системи економічної безпеки підприємства, особливостей управління цією системою, впливу факторів різної природи походження на систему та ін., однак, в практичній діяльності вітчизняних підприємств до теперішнього моменту існують лише поодинокі приклади функціонування відділів економічної безпеки та стандартизованої системи економічної безпеки. Хоча, важливість економічної безпеки для підприємств є беззаперечною, і без належного забезпечення економічної безпеки, підприємство може взагалі припинити свою діяльність. Не зважаючи на відсутність формалізованої системи економічної безпеки на більшості вітчизняних підприємств, система економічної безпеки на підприємствах реально існує, а стабільність такої системи забезпечується ефективним управлінням системою менеджменту підприємства.

Впровадження гнучкого управління у діяльність організацій ґрунтується на застосуванні певних методологій, що поділяються на: методології ощадливого виробництва; методології побудови та функціонування гнучких організацій; методології гнучкої розробки програмного забезпечення.

Впровадження підходів гнучкого управління та застосування в практичній діяльності наведених методологій, на першому етапі потребує оцінки гнучкості організації, і визначення проблемних моментів в їх функціонуванні. Це пов'язано з тим, що методології гнучкого управління, як

правило, запроваджуються у окремі складові системи менеджменту підприємства. Bain & Company для визначення гнучкості організаційного управління пропонує інтерактивну діагностику, що включає 12 запитань, і дозволяє визначити коефіцієнт гнучкості організації [1]. Дані інтерактивного опитування дозволяють оцінити 4 складових, що характеризують рівень гнучкого управління підприємством, а саме: 1) лідерство і культуру; 2) ефективність гнучкої команди; 3) обсяг і масштаб; 4) модель організації.

Не менш важливим, є також формування гнучкої системи економічної безпеки підприємств. Адже, завданнями системи економічної безпеки підприємства є своєчасне виявлення й усунення загроз безпеці суб'єктів господарювання, створення умов оперативного реагування на загрози економічній безпеці. Досягнення поставлених завдань можливе за рахунок адаптаційних можливостей системи економічної безпеки підприємства, що напряму залежить від її гнучкості. І зважаючи на те, що будь-яка система розвивається, то не зовсім доцільно говорити про її постійний рівноважний стан, а необхідно вказати на її більш гнучку адаптивність у такому стані. Стосовно адаптації системи економічної безпеки підприємства, варто додати, що наявність кризових явищ в економіці в цілому, швидкі зміни у фіскальній сфері, значний дефіцит державного бюджету обумовлюють створення несприятливого зовнішнього середовища функціонування підприємств за рахунок «тиску» інституційних структур. У такій ситуації адаптація середнього та малого бізнесу сьогодні нагадує ситуацію класичної дарвінівської ідеї «боротьби за виживання». Все це обумовлює необхідність визначення гнучкості системи економічної безпеки підприємства.

Визначення переліку параметрів, що характеризують гнучкість системи економічної безпеки підприємства можливе шляхом адаптації інтерактивного опитування Bain & Company для визначення гнучкості організаційного управління.

Проведені дослідження дозволяють зробити висновки, що гнучкість є одним з ключових принципів при побудові системи економічної безпеки на підприємстві. А саме такі принципи є підґрунтям для формування визначальних характеристик та параметрів системи економічної безпеки. Визначення гнучкості системи економічної безпеки підприємства повинно здійснюватися за 2 напрямками: 1) параметри, що характеризують гнучкість системи економічної безпеки в цілому; 2) параметри, що характеризують гнучкість складових системи економічної безпеки.

Визначення гнучкості системи економічної безпеки дає змогу визначити її адаптивні можливості до мінливих умов зовнішнього середовища, і на підставі отриманих результатів виявити проблемні моменти та визначити шляхи щодо їх усунення.

Література

1. How Agile Is Your Organization? [Електронний ресурс]. Режим доступу – <https://www.bain.com/insights/agile-diagnostic-interactive/>.